

عکس: تهیه: نقیونیا شورا

قانون «جوانی جمعیت»؛ پر هزینه اما کم اثر

نگاهی به گزارش مرکز پژوهش های مجلس درباره چالش های بودجه ای قانون حمایت از خانواده

جوانی جمعیت در خراسان رضوی

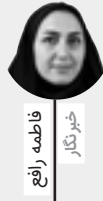
دکتر محمد احمدیان، مدیر جوانی جمعیت، سلامت خانواده و مدارس دانشگاه علوم پزشکی مشهد، پیش تر درگفت وگو با شهردارانپوز با بیان اینکه در قانون جوانی جمعیت، برای همه دستگاه های اجرایی تکالیفی تعیین شده که آن ها را موظف به اجرای برنامه ها و سیاست های مرتبط با خانواده و فرزندآوری می کند، گفته بود؛ قوانین حمایتی استفاده می برای افراد متأهل و دارای فرزند (ماده ۱۵ قانون جوانی جمعیت)، مرخصی زایمان و قوانین حمایتی در زمینه کار برای مادران شاغل (ماده ۱۷ قانون جوانی جمعیت)، امتیازات ویژه تحصیلی در دانشگاه برای مادران دانشجو (ماده ۲۶ قانون جوانی جمعیت)، ارائه خدمات و تسهیلات تشخیص بهنگام و درمان ناباروری در مراکز بهداشتی درمانی و مراکز تخصصی ناباروری (ماده ۴۱، ۴۲، ۴۳)، انجام زایمان طبیعی به صورت رایگان در بیمارستان های دولتی (ماده ۴۹)، ارتقای کیفیت مراقبت های دوران بارداری (ماده ۵۰) و ارتقای کیفیت آموزش های هنگام ازدواج (ماده ۲۸) از جمله مواد قانونی در حال اجرا در دانشگاه علوم پزشکی مشهد هستند.

وحید داعی، مدیرکل راه و شهرسازی خراسان رضوی نیز هم راه امسال از واگذاری زمین رایگان به ۷ هزار و ۵۶ خانوار مشمول قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت خبر داده و گفته بود: در خراسان رضوی، در شهرهای ای برای اجرای برنامه کمتر از ۲۰ درصد مجاز به واگذاری زمین هستیم که تاکنون در ۲۸ شهرستان، زمین در قالب قانون جوانی جمعیت واگذار شده است.

شورای هماهنگی بانک های خراسان رضوی هم آخر خرداد امسال اعلام کرده بود که در استان ۱۹ هزار و ۲۹۸ فقره ثبت نام تسهیلات ازدواج صورت گرفته که از این بین ۴ هزار و ۱۱۰ فقره به مبلغ ۳۱۷ میلیارد تومان پرداخت شده است. پارسال نیز ۱۰۹ هزار و ۵۲۱ فقره پرونده تسهیلات فرزندآوری تشکیل و ۷۶ هزار و ۴۸۳ فقره به میزان ۵ هزار و ۷۶ میلیارد تومان پرداخت شده است. در سال گذشته، ۷۶ هزار و ۴۸۳ فقره تسهیلات فرزندآوری در استان پرداخت شد که این میزان در سال ۱۴۰۱، ۶۰ هزار و ۳۳ فقره بود که نشان دهنده رشد ۲۷۰ درصدی تعداد تسهیلات فرزندآوری پرداخت شده نسبت به سال ۱۴۰۱ است. در سال ۱۴۰۱، مبلغ تسهیلات فرزندآوری پرداخت شده ۲ هزار و ۶۱۳ میلیارد تومان بود. ۷۰ درصد پرونده های ثبت نام شده تسهیلات فرزندآوری در سال ۱۴۰۲ پرداخت شد و برخی از پرونده ها به دلایلی همچون مراجعه نکردن و احراز نکردن شرایط دریافت وام رد شده است.

بر اساس اعلام این شورا، پرداخت وام فرزندآوری در سال ۱۴۰۳ تا ۲۸ فروردین ماه ابلاغ شده و مبلغ وام افزایش یافته است. تسهیلات فرزندآوری

گزارش روز

روز

«هشدار! خطر سقوط در سیاه چاله جمعیتی»، «مشوق های کاغذی فرزندآوری»، «جوانی جمعیت در شیب سستی ها»... تیتربخشی از گزارش هایی است که در روزنامه شهرآرمان منتشر کردیم و در آن ها از روند کاهش ولادت ها در خراسان رضوی و کشور و نیز چالش های قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نوشتیم؛ قانونی با ۷۲ ماده و ۸۱ تبصره و بیش از ۲۰۰ حکم که در آذرماه سال ۱۴۰۰ مهر تأیید مجلس شورای اسلامی بر آن نشست و بنا شد به مدت هفت سال به صورت آزمایشی در کشور اجرا شود؛ قانونی که البته از زمان ابلاغ آن تاکنون انتقادهای بسیاری به چگونگی اجرا و تخصیص اعتباراتش وارد شده است. مرکز پژوهش های مجلس شورای اسلامی هم در گزارشی که آن امسال منتشر کرده، به نوعی بر انتقادها از نحوه اجرای این قانون مهر تأیید زده است. این گزارش که به بررسی نحوه توزیع اعتبارات تخصیص یافته به این قانون در قوانین بودجه سال های ۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳ پرداخته، این طور نتیجه گرفته است که نحوه تصویب و تخصیص ردیف تخصصی اعتبارات قانون جوانی جمعیت در قانون بودجه سه سال اخیر نشان می دهد آنچه در عمل رخ داده، تصویب یک رقم کلی بدون اشاره به سهم دستگاه های اجرایی در قانون بودجه و سپس در تصمیم گیری درباره چگونگی توزیع آن در جلسه ستاد ملی جمعیت است که این اعتبارات تخصیص یافته را نامتوازن، «ناپهنگام و بی اثر» کرده است.

در سال جاری برای فرزند اول ۴۰ میلیون تومان و در نهایت فرزند پنجم به بعد ۲۰۰ میلیون تومان است.

بودجه بی اثر در سال ۱۴۰۱

مرکز پژوهش های مجلس در گزارش اخیر خود به ابلاغ ۱۰ هزار و ۷۲۰ میلیارد تومان اعتبار در قالب هزینه ای برای اجرای قانون جوانی جمعیت در سال ۱۴۰۱ از سوی سازمان برنامه و بودجه اشاره کرده است؛ اعتباری که البته قرار بود ۱۲ هزار میلیارد تومان باشد، اما در فرایند تصویب کاهش یافت. نکته درخور توجه، آن که در فرایند تخصیص و توزیع اعتبار، ۹۵ درصد اعتبار تخصیص یافته برای اجرای ماده ۱۶ قانون با موضوع افزایش حق عائله مندی و کمک هزینه اولاد اختصاص یافته است. به بیان دیگر، اگرچه اعتبار سال ۱۴۰۱ تخصیص یافته، اما موضوعاتی

تخصیص دیده نگانم در سال ۱۴۰۲

بر اساس بررسی های بازوی پژوهشی مجلس، در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ برای نخستین بار «دبیرخانه ستاد ملی حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در قالب ردیفی مستقل، اعتباری

تسهیلات جوانی جمعیت در استان

۶۰۰۳۳ فقره

تسهیلات فرزندآوری پرداخت شده در سال ۱۴۰۱

۲۶۱۳ میلیارد تومان

مبلغ تسهیلات فرزندآوری پرداختی در سال ۱۴۰۱

۷۶۴۸۳ فقره

تسهیلات فرزندآوری پرداخت شده در سال ۱۴۰۲

۵۰۷۶ میلیارد تومان

مبلغ تسهیلات فرزندآوری پرداختی در سال ۱۴۰۲

محکم پای «روز مشهد» بمانید!

فروردین به عنوان روز کرج و ششم اردیبهشت به عنوان روز سنجند نام گذاری شده است؛ پانزدهم اردیبهشت متعلق به روز شیراز بوده و چهاردهم مرداد به نام شهر تبریز سند خورده است. از سوی دیگر شهرهای مرکز استانی همچون رشت، ساری، اراک، ارومیه، گرگان و اهواز نیز از این قاعده بی نصیب نبوده و هر کدام روزی را از آن خود کرده اند. نکته

جالب تر اینجاست که برخی شهرهای کشور همچون مراغه، یاسوج، شهرکرد، خرمشهر، دزفول، طالقان، کاشان، بشرویه، چابهار، ملایر و حتی جزیره کیش که نه در زمره کلان شهرهای کشور قرار می گیرند و نه مراکز استان، هر کدام روزی را برای خود برگزیده اند که البته بسیاری از این نام گذاری ها هنوز رای به تقویم باز نکرده است. در این نوشتار به هیچ وجه قصد نداریم نام گذاری شهرهای مزبور را زیر سؤال ببریم؛ چراکه این حرکت در هر نوع و برای هر نقطه ای از کشور که اتفاق بیفتد، حرکتی فرهنگی مبتنی بر هویت آفرینی و تمدن سازی به شکر می آید؛ اما در کنار هم قرار دادن برخی داده ها همچون

معادل ۷ هزار و ۵۰۰ میلیارد تومان دریافت کرد که البته به دلیل تعریف نشدن شناسه ملی برای این دبیرخانه، امکان برداشت اعتبار و توزیع آن بین دستگاه های اجرایی تا اسفند ۱۴۰۲ وجود نداشت؛ مسئله ای که در نهایت سبب شد توزیع نشدن بهنگام این اعتبار مانع خدمت رسانی به جامعه هدف در دستگاه های اجرایی شود. نکته درخور توجه این است که کاهش رقم بودجه ۱۴۰۲ نسبت به سال پیش از آن رانمی توان به معنای کاهش اعتبار قلمداد کرد؛ زیرا در سال ۱۴۰۲، اعتبار اجرای ماده ۱۶ با موضوع حق عائله مندی و کمک هزینه اولاد به مبلغ حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان از این ردیف منکف شده و ذیل تبصره ۱۲ بودجه دیده شد. مشخص نبودن معیارهای اولویت بندی موضوعات برای هزینه کرد اعتبارات، نبود شاخص های نظارت پذیر برای سنجش هزینه کرد، تفکیک نکردن اعتبارات برنامه ای دستگاه ها از اعتبارات قانون جوانی جمعیت و نبود سازوکاری شفاف برای اعمال نظر دبیرخانه ستاد ملی جمعیت در زمینه اعتبارات استانی قانون بودجه نیز از چالش های بودجه ای قانون جوانی جمعیت در این سال است.

هنوز خبری از تخصیص امسال نیست

اعتبار ردیف تخصصی دبیرخانه ستاد ملی جمعیت در قانون بودجه امسال نیز همچنان تخصیص نیافته که نشان از ضرورت اصلاح مسیر تصویب اعتبارات برای دستگاه های اجرایی و همچنین اهمیت تعیین تکلیف اعتبارات دستگاهی به صورت مشخص در قانون بودجه دارد.

بر اساس گزارش مرکز پژوهش ها، آنچه در عمل طی این سال ها رخ داده، تصویب یک رقم کلی بدون اشاره به سهم دستگاه های اجرایی در قانون بودجه هر سال و سپس تصمیم گیری درباره چگونگی توزیع آن در جلسه ستاد ملی جمعیت و ارسال آن به سازمان برنامه و بودجه است؛ مسئله ای که به نظر می رسد مغایر بانص صریح تبصره ۴ ماده ۷۱ قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت، مبنی بر درج اعتبارات دستگاه های اجرایی بر مبنای عملکرد آن ها در لایحه بودجه سنواتی برای تصویب در مجلس است.

اولویت بندی موضوعات این قانون از منظر اثربخشی، تعیین وظایف ذاتی دستگاه ها و تفکیک آن ها از مأموریت های جدید قانون حمایت از خانواده، اصلاح رویه جاری در تدوین و تصویب بودجه این قانون، تسریع در طراحی شاخص های سنجش عملکرد دستگاه های اجرایی دریافت کننده اعتبارات جوانی جمعیت و... نیز برخی از راهکارهایی است که بازوی پژوهشی مجلس به عنوان راهکارهای اصلاحی مطرح کرده است.

مناطق از خود برجای بگذارد و به تبع آن اتفاقات خوبی را برای نسل فعلی و آینده رقم بزند. این نام گذاری سبب می شود تا سالی یک بار همه که شده، همه داشته و نداشته های یک شهر در معرض دید شهروندان آن و همچنین دوستداران فرهنگ آن شهر در اقصی نقاط دنیا قرار بگیرد و در پی آن رویدادهای ارزشمندی برای معرفی ظرفیت های مختلف خطه مزبور به بار بنشیند. این مهم نه تنها نقش آفرین در توسعه دیپلماسی عمومی شهر بزرگی همچون مشهد است، بلکه می تواند نقطه اتصال فرهنگ های مختلف و حتی نمایانگر کاستی هایی باشد که سال هاست این شهر از آن رنج می برد. در این میان کنشگری مدیران شهری مشهد در کنار مسئولان امر در استان خراسان رضوی باید بیش از مطالبه گری کنونی آن ها در راستای ثبت روزی برای شهر امام هشتم^(ع) در تقویم باشد و این اصرار تا روزی که این مهم به نتیجه می رسد، باید ادامه داشته باشد. بی شک زمره هایی که از سوی مدیران شورای فرهنگ عمومی کشور در باب نام گذاری روزی برای مشهد بهکوش می رسد، از کم رغبتی مدیران امر در شهر مشهد و استان خراسان رضوی به این موضوع حکایت دارد و قطعاً با هم افزایشی بین بخشی می توان به راحتی به این حق رسید. لطفاً محکم پای «روز مشهد» بمانید!

یادداشت

این، حق مشهد نیست!

فاطمه رافع خاموشی های سراسری کشور از دیروز به مشهد هم رسیده است؛ خاموشی هایی که در پی دستور رئیس جمهور مبنی بر توقف مازوت سوزی در سه نیروگاه کرج، شازند و اصفهان برنامه ریزی شده و حالا بر اساس اعلام شرکت توزیع نیروی برق مشهد، قرار است برق مشترکان خانگی این شهر، هر چهار روز یک بار و هر بار به مدت دو ساعت قطع شود؛ البته با این تفاوت که در مشهد خبری از توقف مازوت سوزی نیست؛ یعنی مامشهدی ها هم باید هوای مسموم ناشی از مصرف سوخت مازوت در نیروگاه توس را استشاق و هم بی برقی راتحمل کنیم!

خبر آغاز دوباره خاموشی ها البته از همان زمان انتشار، واکنش هایی را به دنبال داشت و نمایندگان شهرهایی مانند مشهد، تبریز، اهواز و... از این تصمیم انتقاد کردند و آن را ناعادلانه دانستند. شینا انصاری، رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور، البته در واکنش به موج انتقاد های مطرح شده در یادداشتی به تبیین برخی واقعیت های آلودگی هوا پرداخت و نوشت: «صورت دستور توقف مازوت سوزی در سه نیروگاه شازند، کرج و اصفهان با استقبال افکار عمومی روبه رو شد و بسیاری پرسیدند که چرا این تصمیم برای نیروگاه های شهرهای دیگری چون اهواز گرفته نشده است؟ موضوع اصلا اولویت داشتن سلامت مردم برخی شهرها و بی اهمیت بودن برخی دیگر نیست. این تصمیم بر اساس میزان مصرف مازوت در این نیروگاه ها و نقش آن هادر آلودگی هوا گرفته شده است... در نظر داریم راهکارهای کاهش آلودگی هوای هرکلان شهر را متناسب با سهم منابع انتشار آلاینده ها در آن کلان شهر تدوین و پیگیری کنیم. راهکارهای مربوط به منابع متحرک مانند اسقاط، نوسازی و توسعه ناوگان حمل و نقل عمومی را در همه کلان شهرهای کشور (از جمله در تهران و مشهد) پیگیری می کنیم. همچنین طرح های مربوط به منابع ثابت در تمام مناطق آلوده کنسور و با تمرکز بر کلان شهرهای اراک، اصفهان و کرج دنبال خواهند شد. این رویکرد به معنی نقش نداشتن منابع ثابت» در آلودگی هوای کلان شهرهای تهران و مشهد یا نقش نداشتن منابع متحرک» در آلودگی هوای کلان شهرهای اراک، کرج و اصفهان نیست؛ بلکه با توجه به توان کشور در اجرای سیاست های کاهش آلودگی هوا، اولویت بندی صورت می پذیرد».

اما خانم رئیس! اجازه بدهید که ما مشهدی ها از توضیحات شما قانع نشویم؛ چطور می شود از این بگویید که راهکارهای کاهش آلودگی هوا با توجه به توان کشور در اجرای سیاست های مرتبط، اولویت بندی می شود، با این حال مشهد، دومین کلان شهر کشور که بارها از حال وخیم هوایش و نفس تنگ شهروندانش نوشته ایم، جایی در اولویت های دست اول شما نداشته باشد؟

بارها از کلاف سردرگم مازوت سوزی نیروگاه توس هم گفته ایم؛ نیروگاهی که اگر تا همین چند سال پیش مازوت سوزی آن به فصل های سرد سال خلاصه می شد، حالا مادر بهار و تابستان هم از این سوخت استفاده می کند و ماجرای نصب سیستم فیلتراسیون در آن هم به دلیل نیاز به برداشت آب زیاد از دشت مشهد به بن بست رسیده است؛ البته که قسه تأمین سوخت این نیروگاه نیز مفصل است و مدیران آن از ناچار بودن به مازوت سوزی کله دارند و معتقدند که این کار برای آن ها هم هزینه های زیادی به دنبال دارد.

تداوم مازوت سوزی در مشهد و واکنش سعید محمودی، سرپرست تازه منصوب شده محیط زیست خراسان رضوی را هم به دنبال داشته است. او دیروز از پیگیری توقف مازوت سوزی در نیروگاه توس مشهد خبر داده و به ایرنا گفته است: از ابتدای امسال میزان مصرف سوخت مازوت به صورت میانگین روزانه در این نیروگاه، نسبت ۷۰ به ۳۰ داشته که این به معنای مصرف مازوت به عنوان سوخت اصلی این نیروگاه است. هم زمان با صدور دستور توقف مازوت سوزی در سه نیروگاه کشور توسط رئیس جمهور، نامه ای با محتوای درخواست این اداره کل برای توقف مصرف سوخت مازوت در نیروگاه مشهد خطاب به معاون رئیس جمهور و رئیس سازمان حفاظت محیط زیست کشور ارسال شد.

محمودی در بخشی از صحبت هایش مسئولیت بزرگ توقف مازوت سوزی را از وظایف سازمان حفاظت محیط زیست دانسته است؛ مسئولیتی که در سال های گذشته چندان به آن توجه نشده و سبب شده است هجوم گاه و بیگاه ریزگردها به آسمان مشهد و نیز ورود آلایندهی هوای نیروگاه توس به شهر و پدیده وارونگی دما به ویژه در پاییز، هوای شهر را نیازمند «مدیریت بحران» کند.

سرپرست محیط زیست استان اگرچه نسبت به رویکرد دولت در زمینه توقف مازوت سوزی در مشهد خوش بین است و آن را «مثبت» ارزیابی کرده است، اما این وعده ها و ارزیابی ها برای مردم شهر که بارها پوچ شدن وعده های مسئولان را به چشم دیده اند، «هوای پاک» نمی شود و باید برای مقابله با این بحران، غیر از راهکارهایی مانند «سازگاری باگرد و غبار»، طرحی نو در انداخت؛ طرحی که در آن علاوه بر جمعیت بیش از سه میلیون نفری ثابت شهر، میلیون ها زائری را هم که به مشهد مشرف می شوند، در نظر بگیرد؛ طرحی که به واقع در آن، حق مشهد ادا شود.

روی خط جامعه

مازوت، سرطان زاست

ایرنا | عضو هیئت علمی پژوهشکده سرطان معتمد با اشاره به تبعات منفی سوخت مازوت بر سلامت انسان گفت: در مناطقی که از مازوت به عنوان سوخت استفاده می شود، میزان ابتلا به سرطان های ریه، مثانه و دستگاه گوارش به طور درخور توجهی بیشتر از سایر مناطق است.

به گفته مریم فاضلی، پژوهش های علمی نشان داده اند که سوختن مازوت موجب آزاد شدن ذرات معلق و آلاینده های شیمیایی خطرناکی همچون هیدروکربن های چندحلقه ای آروماتیک و فلزات سنگین می شود.

وی با بیان اینکه این ذرات خطرناک وقتی به بافت های ریه و دیگر ارگان های بدن نفوذ می کنند، ممکن است موجب تغییرات ژنتیکی و جهش های سلولی شوند، افزود: این ترکیبات که به عنوان مواد سرطان زا شناخته می شوند، با ایجاد اختلالات در سلول ها، زمینه ساز بروز سرطان های مختلف، به ویژه سرطان ریه می شوند.

چرا خاموشی ها ربطی به ممنوعیت مازوت سوزی ندارد؟

تسمیم در حالی که دولت ادعا می کند که قطعی برق به دلیل اهمیت دادن به سلامت مردم و کاهش مصرف مازوت اتفاق افتاده است، اما آمار نشان می دهد که سه نیروگاه شهید منتظری اصفهان، منتظر قائم کرج و شازند اراک به عنوان نیروگاه های مازوت سوز در مجموع تا ۳ تا ۲ هزار مگاوات ظرفیت تولید برق داشته اند که قاعدتاً توقف تولید برق با این ظرفیت محدود در این سه نیروگاه نمی تواند دلیل خاموشی های سراسری اعلامی دولت باشد؛ بر این اساس، دلیل این خاموشی ها، نه توقف مازوت سوزی، بلکه کمبود گازوئیل است!

بر اساس آمار سازمان حفاظت محیط زیست، شازنده نیروگاه بخاری در کشور داریم که قابلیت سوزاندن مازوت دارند که از این بین دو نیروگاه بعثت تهران و اسلام آباد اصفهان، سال گذشته مصرف مازوت نداشته اند و بر اساس اعلام جدید دولت نیز از این چهارده نیروگاه، سه نیروگاه از رده خارج شده اند. شکی نیست که سه نیروگاه با ظرفیت نهایتاً ۳ هزار مگاواتی نمی توانند نقش شایان توجهی در کل مصرف برق کشور داشته باشند؛ بنابراین نمی توانند عامل خاموشی باشند.

شهر

۱۳ شنبه ۱۳ شهریور ۱۴۰۳

۱۳

↓

زبان

زبان

یادداشت